

Bijlage 6 bij het besluit van de Vlaamse Regering van ... tot wijziging van de indeling van studiegebieden in opleidingen van het secundair volwassenenonderwijs en van de regelgeving betreffende de studiebekrachtiging, de organisatie van het opleidingsaanbod en de modulaire structuur van het hoger beroepsonderwijs en het secundair volwassenenonderwijs voor de studiegebieden ICT, mechanica-elektriciteit, hout en voeding

Bijlage XXI bij het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2007 betreffende de modulaire structuur van de studiegebieden van het hoger beroepsonderwijs

---

BIJLAGE XXI. – De modulaire opleiding “Maatschappelijk werk” VSPW Gent

---

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

1 februari 2015

Hoger Beroepsonderwijs

Opleiding Graduaat Maatschappelijk Werk

VSPW Gent

Inhoud

1	Opleiding : korte globale beschrijving	6
1.1	Relatie opleiding – referentiekader	6
1.2	Beoogde competenties	6
▪	De grondhoudingen (generieke competenties)	6
▪	De basiscompetenties (algemene beroepsgerichte competenties)	7
▪	De kerntaken (beroepsspecifieke competenties)	7
1.3	Toelatingsvoorwaarden van de opleiding	8
1.4	Certificering	8
1.5	Niveau en studiegebied	9
1.6	Duur	9
1.7	Opleidingsstructuur	9
2	Beschrijving van de competenties	12
2.1	Grondhoudingen (generieke competenties)	12
2.1.1	Respectvol handelen	12
2.1.2	Leerbereidheid	12
2.2	Basiscompetenties (algemene beroepsgerichte competenties)	12
2.2.1	BC1 Communicatie	12
2.2.2	BC2 Reflectie	12
2.2.3	BC3 Denk- en redeneervaardigheden	13
2.2.4	BC4 Verwerven en verwerken van informatie	13
2.2.5	BC5 Creatief en innoverend werken	13
2.2.6	BC6 Ethisch werken	13
2.2.7	BC7 Emancipatorisch handelen	13
2.3	Kerntaken (beroepsspecifieke competenties)	14
2.3.1	Kerntaak 1 PB : psychosociale begeleiding	14
2.3.2	Kerntaak 2 CD : concrete dienstverlening	15
2.3.3	Kerntaak 3 IA : informatie en advies	15
2.3.4	Kerntaak 4 BM : bemiddeling	15
2.3.5	Kerntaak 5 SW : samenwerking	16
2.3.6	Kerntaak 6 OR : onderzoek en rapportage	16
2.3.7	Kerntaak 7 PR : preventie	17
2.3.8	Kerntaak 8 OV : opleiding en vorming	17
2.3.9	Kerntaak 9 CO : coördinatie van zorg en hulp	17
2.3.10	Kerntaak 10 SB : signalering en beleidsgerichte werking	17
3	Opleidingsstructuur	19
3.1	Opmerking	19
3.2	Inleiding sociologie	19
3.2.1	Situering van de module in de opleiding	19
3.2.2	Instapvereisten voor de module	19
3.2.3	Lestijden	19
3.2.4	Beoogde competenties	19
3.3	Inleiding psychologie	19
3.3.1	Situering van de module in de opleiding	19
3.3.2	Instapvereisten voor de module	19
3.3.3	Lestijden	20
3.3.4	Beoogde competenties	20
3.4	Sociaal-economische vraagstukken	20
3.4.1	Situering van de module in de opleiding	20
3.4.2	Instapvereisten voor de module	20
3.4.3	Lestijden	20
3.4.4	Beoogde competenties	20
3.5	Inleiding filosofie en ethiek	21
3.5.1	Situering van de module in de opleiding	21
3.5.2	Instapvereisten voor de module	21
3.5.3	Lestijden	21

3.5.4	Beoogde competenties	21
3.6	Organisatieleer	21
3.6.1	Situering van de module in de opleiding	21
3.6.2	Instapvereisten voor de module	21
3.6.3	Lestijden	21
3.6.4	Beoogde competenties	21
3.7	Communicatieve vaardigheden	21
3.7.1	Situering van de module in de opleiding	21
3.7.2	Instapvereisten voor de module	22
3.7.3	Lestijden	22
3.7.4	Beoogde competenties	22
3.8	Samenwerkingsvaardigheden	22
3.8.1	Situering van de module in de opleiding	22
3.8.2	Instapvereisten voor de module	22
3.8.3	Lestijden	22
3.8.4	Beoogde competenties	22
3.9	Oriëntatie op democratie en rechtstaat	23
3.9.1	Situering van de module in de opleiding	23
3.9.2	Instapvereisten voor de module	23
3.9.3	Lestijden	23
3.9.4	Beoogde competenties	23
3.10	Omgaan met diversiteit	23
3.10.1	Situering van de module in de opleiding	23
3.10.2	Instapvereisten voor de module	23
3.10.3	Lestijden	23
3.10.4	Beoogde competenties	23
3.11	Werkveldverkenning	24
3.11.1	Situering van de module in de opleiding	24
3.11.2	Instapvereisten voor de module	24
3.11.3	Lestijden	24
3.11.4	Beoogde competenties	24
3.12	Inleiding sociaal-wetenschappelijk onderzoek	25
3.12.1	Situering van de module in de opleiding	25
3.12.2	Instapvereisten voor de module	25
3.12.3	Lestijden	25
3.12.4	Beoogde competenties	25
3.13	Psychologische vraagstukken	25
3.13.1	Situering van de module in de opleiding	25
3.13.2	Instapvereisten voor de module	25
3.13.3	Lestijden	25
3.13.4	Beoogde competenties	26
3.14	Opvoeding en opvoedingsbijstand	26
3.14.1	Situering van de module in de opleiding	26
3.14.2	Instapvereisten voor de module	26
3.14.3	Lestijden	26
3.14.4	Beoogde competenties	26
3.15	Schriftelijke communicatie	26
3.15.1	Situering van de module in de opleiding	26
3.15.2	Instapvereisten voor de module	26
3.15.3	Lestijden	27
3.15.4	Beoogde competenties	27
3.16	Sociaal recht	27
3.16.1	Situering van de module in de opleiding	27
3.16.2	Instapvereisten voor de module	27
3.16.3	Lestijden	27
3.16.4	Beoogde competenties	27
3.17	Sociaal-juridische hulpverlening	27
3.17.1	Situering van de module in de opleiding	27

3.17.2	Instapvereisten voor de module	28
3.17.3	Lestijden	28
3.17.4	Beoogde competenties	28
3.18	Psycho-sociale hulpverlening	28
3.18.1	Situering van de module in de opleiding	28
3.18.2	Instapvereisten voor de module	28
3.18.3	Lestijden	28
3.18.4	Beoogde competenties	28
3.19	Persoonsgecentreerd werken	29
3.19.1	Situering van de module in de opleiding	29
3.19.2	Instapvereisten voor de module	29
3.19.3	Lestijden	29
3.19.4	Beoogde competenties	29
3.20	Structuurgericht werken	29
3.20.1	Situering van de module in de opleiding	29
3.20.2	Instapvereisten voor de module	29
3.20.3	Lestijden	29
3.20.4	Beoogde competenties	29
3.21	Systeemgericht werken	30
3.21.1	Situering van de module in de opleiding	30
3.21.2	Instapvereisten voor de module	30
3.21.3	Lestijden	30
3.21.4	Beoogde competenties	30
3.22	Sociaal-agogische vaardigheden	30
3.22.1	Situering van de module in de opleiding	30
3.22.2	Instapvereisten voor de module	30
3.22.3	Lestijden	31
3.22.4	Beoogde competenties	31
3.23	Ethische en deontologische vraagstukken	31
3.23.1	Situering van de module in de opleiding	31
3.23.2	Instapvereisten voor de module	31
3.23.3	Lestijden	31
3.23.4	Beoogde competenties	31
3.24	Methodisch werken 1 (MW)	32
3.24.1	Situering van de module in de opleiding	32
3.24.2	Instapvereisten voor de module	32
3.24.3	Lestijden	32
3.24.4	Beoogde competenties	32
3.25	Methodisch werken 2 (MW)	32
3.25.1	Situering van de module in de opleiding	32
3.25.2	Instapvereisten voor de module	33
3.25.3	Lestijden	33
3.25.4	Beoogde competenties	33
3.26	Individuele praktijkbegeleiding 1 (MW)	33
3.26.1	Situering van de module in de opleiding	33
3.26.2	Instapvereisten voor de module	33
3.26.3	Lestijden	33
3.26.4	Beoogde competenties	33
3.27	Methodisch werken 3 (MW)	34
3.27.1	Situering van de module in de opleiding	34
3.27.2	Instapvereisten voor de module	34
3.27.3	Lestijden	34
3.27.4	Beoogde competenties	34
3.28	Individuele praktijkbegeleiding 2 (MW)	35
3.28.1	Situering van de module in de opleiding	35
3.28.2	Instapvereisten voor de module	35
3.28.3	Lestijden	35
3.28.4	Beoogde competenties	35

3.29	Methodisch werken 4 (MW)	36
3.29.1	Situering van de module in de opleiding	36
3.29.2	Instapvereisten voor de module	36
3.29.3	Lestijden	36
3.29.4	Beoogde competenties	36
3.30	Individuele praktijkbegeleiding 3 (MW)	36
3.30.1	Situering van de module in de opleiding	36
3.30.2	Instapvereisten voor de module	37
3.30.3	Lestijden	37
3.30.4	Beoogde competenties	37
3.31	Project 1 (MW)	38
3.31.1	Situering van de module in de opleiding	38
3.31.2	Instapvereisten voor de module	38
3.31.3	Lestijden	38
3.31.4	Beoogde competenties	38
3.32	Individuele praktijkbegeleiding 4 (MW)	39
3.32.1	Situering van de module in de opleiding	39
3.32.2	Instapvereisten voor de module	39
3.32.3	Lestijden	39
3.32.4	Beoogde competenties	39
3.33	Project 2 (MW)	40
3.33.1	Situering van de module in de opleiding	40
3.33.2	Instapvereisten voor de module	40
3.33.3	Lestijden	40
3.33.4	Beoogde competenties	40
3.34	Individuele praktijkbegeleiding 5 (MW)	41
3.34.1	Situering van de module in de opleiding	41
3.34.2	Instapvereisten voor de module	41
3.34.3	Lestijden	41
3.34.4	Beoogde competenties	41

1 Opleiding : korte globale beschrijving

1.1 Relatie opleiding – referentiekader

Dit opleidingsprofiel is gebaseerd op het opleidingsprofiel door de VLOR goedgekeurd (document RVO/EXT/ADV) en het leerplan goedgekeurd door de inspectie op 37 maart 2006 maar geactualiseerd door:

- De competentiefiche K1201 – Sociaal werker¹
- De adviezen vanuit het werkveld nl. de personen uit het werkveld die optreden als jurylid bij de presentatie van het projectwerk van de cursisten. De personen zullen in de nabije toekomst deel uitmaken van een interne Adviescommissie Maatschappelijk Werk, naar analogie met de interne Adviescommissie Sociaal-Cultureel Werk.

De competentiefiche definieert de rol van maatschappelijk werk als “Regelt sociale hulp om de sociale integratie te bevorderen of de uitsluiting van personen in moeilijkheden te voorkomen. Bijkomende activiteit kan zijn: aan gezinnen educatieve begeleiding voorstellen bij het beheren van het dagelijkse leven.”

De maatschappelijk werker werkt op de sociale dienst van lokale besturen, sociale beschermingsorganisaties, school- of ziekenhuisinstellingen, bedrijven, beschutte of sociale werkplaatsen, ... Hij komt in contact met de doelgroep en werkt samen met leerkrachten, monitor-begeleiders, politici, medisch of verzorgend personeel, ... Hij heb een vaste standplaats of bureau maar doet soms verplaatsingen (huisbezoeken, bezoek bij organisaties, instellingen, ...). Zijn werk varieert naargelang het soort organisatie (OCMW, dienstverlening, bedrijf, ...) en de doelgroep (gezinnen, werknemers, uitkeringsgerechtigden, ...).²

Het vertrekpunt is het beroepsprofiel van de maatschappelijk werker, beschreven in **de kerntaken van het maatschappelijk werk**³.

Binnen de opleiding wordt via de leeragenda elke kerntaak opgedeeld in een aantal beroepsspecifieke competenties. Het verwerven van deze beroepsspecifieke competenties is een proces dat verloopt in drie fasen. De beroepsspecifieke competenties worden elk semester geëvalueerd.

1.2 Beoogde competenties

De opleiding beoogt generieke, algemene beroepsgerichte en specifieke beroepsgerichte competenties. In de hiernavolgende schema's worden generieke competenties en algemene beroepsgerichte competenties behandeld als grondhoudingen en basiscompetenties. De beroepsspecifieke competenties worden beschreven aan de hand van de verschillende kerntaken die een maatschappelijk werker in het beroepsveld moet kunnen uitoefenen.

- De grondhoudingen (generieke competenties)
'Respect' en 'leerbereidheid' zijn fundamentele grondhoudingen die al bij de start van de opleiding in de persoon van de cursist aanwezig moeten zijn. Deze grondhoudingen worden niet apart geëvalueerd, zij krijgen bij elke competentie een plaats. Vb. iemand kan een

¹ <http://production.competent.be/competent-nl/fiche/K120101.html>

² <http://production.competent.be/competent-nl/fiche/K120101.html>

³VVSH-Overleg Opleidingen Maatschappelijk assistent, Leren en werken als maatschappelijk assistent, Antwerpen, Garant, 2001.

- gesprek voeren dat technisch correct verloopt maar dient dit ook vanuit respect voor de eigenheid van de cliënt te doen.
- De basiscompetenties (algemene beroepsgerichte competenties)
Deze competenties vormen de basis voor het verwerven van de beroepscompetenties. In de eerste 2 semesters wordt zeer veel aandacht besteed aan deze basiscompetenties. Verder in de opleiding worden de basiscompetenties verdiept. Doorheen de opleiding verwachten we groei, van toepassing in eenvoudige naar complexe situaties.
Deze competenties worden elk semester geëvalueerd.
  - De kerntaken (beroepsspecifieke competenties)
Het vertrekpunt is het beroepsprofiel van de maatschappelijk werker, beschreven in *de kerntaken van het maatschappelijk werk*⁴. Elke kerntaak wordt opgedeeld in een aantal beroepsspecifieke competenties. Het verwerven van de beroepsspecifieke competenties is een proces dat verloopt in drie fasen. Elke fase bestaat uit twee semesters. De beroepsspecifieke competenties worden elk semester geëvalueerd.

Als grondhoudingen (generieke competenties) onderscheiden we:

- respectvol handelen
- leerbereidheid

Als basiscompetenties (algemene beroepsgerichte competenties) onderscheiden we:

- communicatie
- reflectie
- denk- en redeneervaardigheden
- verwerven en verwerken van informatie
- creatief en innoverend werken
- ethisch handelen
- emancipatorisch handelen

Als kerntaken (beroepsspecifieke competenties) onderscheiden we:

- psychosociale begeleiding
- concrete dienstverlening
- informatie en advies
- bemiddeling
- samenwerking
- onderzoek en rapportage
- preventie
- opleiding en vorming
- coördinatie van zorg en hulp
- signalering en beleidsgerichte werking

---

⁴VVSH-Overleg Opleidingen Maatschappelijk assistent, Leren en werken als maatschappelijk assistent, Antwerpen, Garant, 2001.

1.3 Toelatingsvoorwaarden van de opleiding

De algemene toelatingsvoorwaarden worden bepaald door het Decreet op het Hoger Beroepsonderwijs en het Secundair-na-het-Secundair:

- De cursist moet voldaan hebben aan de deeltijdse leerplicht.
- De cursist moet beschikken over een van de volgende studiebewijzen:
  - een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het secundair onderwijs dat minstens drie jaar behaald is
  - een diploma van het secundair onderwijs
  - een certificaat van een opleiding van het secundair onderwijs voor sociale promotie van minimum 900 lestijden
  - een certificaat van een opleiding van het secundair volwassenenonderwijs van minimum 900 lestijden
  - een certificaat van het hoger beroepsonderwijs
  - een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie
  - een diploma van het hoger beroepsonderwijs
  - een diploma van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan
  - een diploma van bachelor of master
  - een studiebewijs dat krachtens een wettelijke norm, een Europese richtlijn of een internationale overeenkomst wordt erkend als gelijkwaardig met een van de voorgaande diploma's. Bij ontstentenis van een dergelijke erkenning kan het centrumbestuur personen die in een land buiten de Europese Unie een diploma of getuigschrift hebben behaald dat toelating heeft tot het hoger onderwijs in dat land, toelaten tot de inschrijving voor een opleiding hoger beroepsonderwijs.

Het centrumbestuur kan ook afwijkende toelatingsvoorwaarden in het centrumreglement bepalen zodat cursisten die niet voldoen aan de wettelijke toelatingsvoorwaarden toch kunnen toegelaten worden. De afwijkende toelatingsvoorwaarden kunnen enkel gebaseerd zijn op:

- humanitaire redenen
- medische, psychische of sociale redenen
- het algemene niveau van de cursist, getoetst met een toelatingsproef.

Naast deze toelatingsvoorwaarden is ook:

- een sterke algemene ontwikkeling belangrijk
- een interesse voor het ruime maatschappelijk gebeuren onontbeerlijk
- een algemene talenkennis gewenst
- grondige kennis van pc-gebruik noodzakelijk

1.4 Certificering

Elke module wordt bekrachtigd met een deelcertificaat.

Deze opleiding leidt tot het diploma van gegradueerde – Maatschappelijk Werk. Het diploma leidt in combinatie met het certificaat AANVULLENDE ALGEMENE VORMING tot het diploma secundair onderwijs.

1.5 Niveau en studiegebied

De opleiding behoort tot het hoger beroepsonderwijs niveau 5. De opleiding situeert zich binnen het studiegebied sociaal-agogisch werk.

1.6 Duur

De opleiding bedraagt 1440 lestijden.

1.7 Opleidingsstructuur

MODULE	LESTIJDEN
Sociaal Werk	
Inleiding sociologie	40
Inleiding psychologie	40
Sociaal-economische vraagstukken	40
Inleiding filosofie en ethiek	40
Organisatieleer	60
Oriëntatie op democratie en rechtstaat	40
Communicatieve vaardigheden	40
Samenwerkingsvaardigheden	40
Omgaan met diversiteit	40
Maatschappelijk werker	
Werkveldverkenning	60
Inleiding sociaal-wetenschappelijk onderzoek	40
Psychologische vraagstukken	40
Opvoeding en opvoedingsbijstand	40
Schriftelijke communicatie	40
Sociaal recht	40
Sociaal-juridische hulpverlening	40
Psycho-sociale hulpverlening	60
Persoonsgecentreerd werken	40
Structuurgericht werken	60
Systeemgericht werken	60
Sociaal-agogische vaardigheden	40
Ethische en deontologische vraagstukken	40
Werkplekieren	
Methodisch werken 1(MW)	40
Methodisch werken 2(MW)	40
Methodisch werken 3(MW)	40
Methodisch werken 4(MW)	40
Individuele praktijkbegeleiding 1(MW) ⁵	40
Individuele praktijkbegeleiding 2(MW)	40

⁵ De cursist volbrengt per semester 240 uren praktijk op de werkvloer. De begeleiding (individueel of in groep) wordt gerealiseerd via de modules methodisch werken, individuele praktijkbegeleiding en project.

Individuele praktijkbegeleiding 3(MW)	40
Individuele praktijkbegeleiding 4(MW)	40
Individuele praktijkbegeleiding 5(MW)	40
Project 1 (MW)	50
Project 2 (MW)	50
Totaal	1440

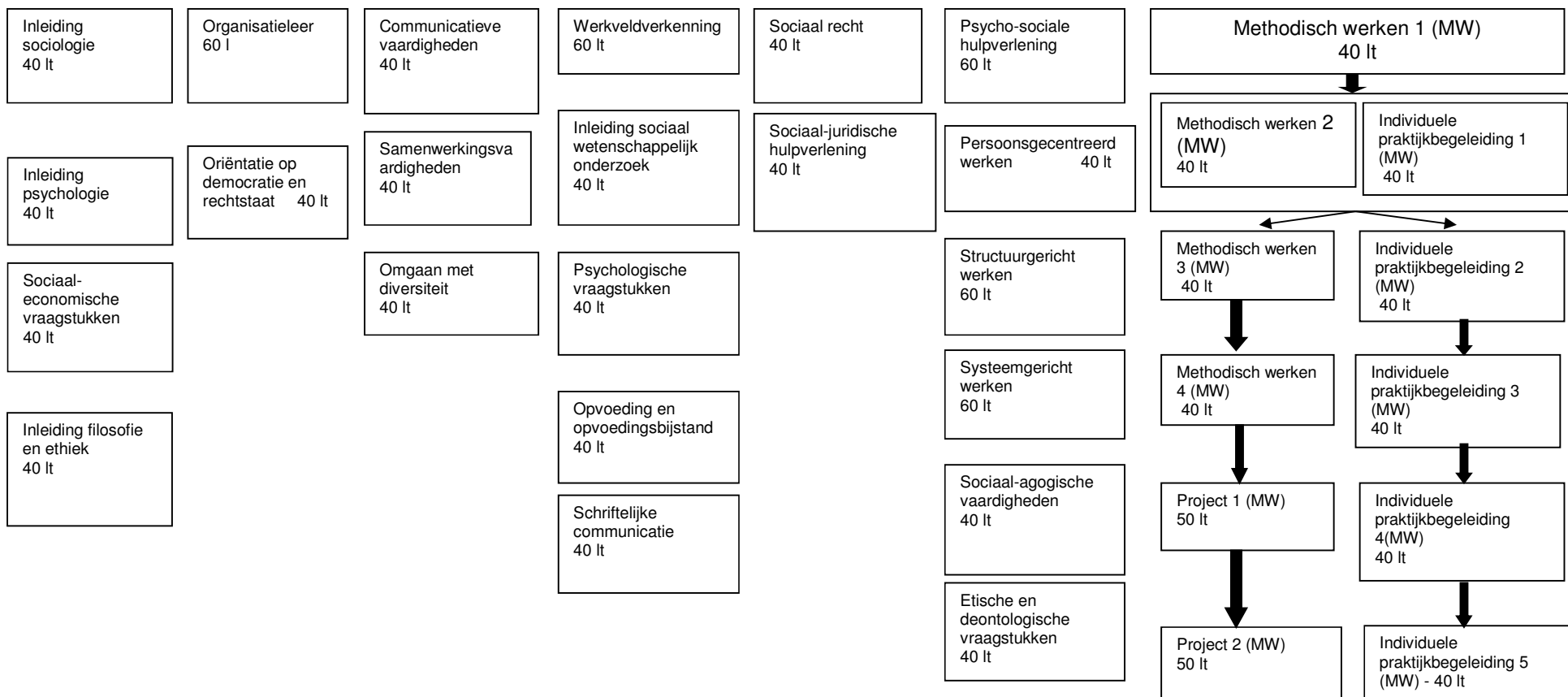

Maatschappelijk Werk

A. Sociaal werk (380 lt)

B. Maatschappelijk werker (600 lt)

C. Werkpleklers (500 lt)

2 Beschrijving van de competenties

2.1 Grondhoudingen (generieke competenties)

2.1.1 *Respectvol handelen*

A1	De cursist accepteert zichzelf en zijn eigen visie, als volwaardig (zelfrespect). De cursist accepteert de ander als persoon, los van zijn gedrag, visie, normen of waarden en erkent de mogelijkheden en gebreken van de ander.
----	---

2.1.2 *Leerbereidheid*

A2	De cursist toont een open, absorberende leerhouding; in iedere situatie, van iedere persoon kan geleerd worden; is bereid tot het ontwikkelen en uitbreiden van nieuwe kennis en vaardigheden door leren; zoekt actief naar mogelijkheden om de competenties te verruimen; is er zich van bewust dat hij nooit de waarheid in pacht heeft en weet dat het de moeite loont om naar de ander te luisteren; durft zijn eigen referentiekader in vraag stellen
----	--

2.2 Basiscompetenties (algemene beroepsgerichte competenties)

2.2.1 *BC1 Communicatie*

Omschrijving: De cursist communiceert op gepaste wijze informatie, ideeën, problemen en oplossingen aan leken en aan specialisten.

BC 1.1.	De cursist legt vlot contacten
BC 1.2.	De cursist gaat rustig en zelfverzekerd in communicatie en gebruikt hierbij taal die aansluit bij de doelgroep
BC 1.3.	De cursist hanteert in zijn communicatie de basisvaardigheden (actief luisteren, ik-boodschappen,...) vanuit de basisattitudes (empathisch, congruent en acceptierend)
BC 1.4.	De cursist vraagt en ontvangt feedback op gepaste wijze
BC 1.5.	De cursist structureert informatie en brengt dit op een heldere, logische manier over
BC 1.6.	De cursist is zich bewust van zijn non-verbale communicatie en gaat daar gepast mee om
BC 1.7.	De cursist is in zijn schriftelijke communicatie correct en verzorgd

2.2.2 *BC2 Reflectie*

Omschrijving: De cursist heeft een goed zicht op het eigen functioneren en kan vanuit die inzichten tot persoonlijke leerpunten komen

BC 2.1.	De cursist stelt zichzelf op regelmatige basis in vraag en krijgt zicht op zijn mogelijkheden en beperkingen
BC 2.2.	De cursist formuleert leerpunten vanuit zijn beroepsmatig handelen en zijn reflecties en gaat hierover in communicatie

BC 2.3.	De cursist stuurt het eigen handelen bij op basis van de observaties en reflecties
BC 2.4.	De cursist is zich bewust van eigen waarden en normen en bespreekt ze

2.2.3 BC3 Denk- en redeneervaardigheden

Omschrijving: De cursist integreert geleerde begrippen- en denkkaders in de praktijksituaties

BC 3.1.	De cursist kent de organisatie en stemt zijn beroepsmatig handelen hierop af
BC 3.2.	De cursist zet eigen ervaringen en ervaringen van anderen om in nieuwe inzichten
BC 3.3.	De cursist legt linken tussen de leerstof uit de opleiding en de praktijk en integreert deze inzichten

2.2.4 BC4 Verwerven en verwerken van informatie

Omschrijving: De cursist gaat functioneel om met informatie met betrekking tot de werkplek en de doelgroep.

BC 4.1.	De cursist maakt gebruik van verschillende informatiekanalen en –bronnen
BC 4.2.	De cursist selecteert relevante informatie
BC 4.3.	De cursist kijkt kritisch naar diverse bronnen
BC 4.4.	De cursist hanteert systematisch en methodisch ICT-mogelijkheden (internet, e-mail, databanken, tekstverwerking,...)

2.2.5 BC5 Creatief en innoverend werken

Omschrijving: De cursist zoekt naar nieuwe, originele benaderingswijzen.

BC 5.1.	De cursist maakt op creatieve manier gebruik van wat reeds binnen de organisatie voor handen is
BC 5.2.	De cursist staat open voor nieuwe tendensen
BC 5.3.	De cursist vindt creatieve oplossingen

2.2.6 BC6 Ethisch werken

Omschrijving: De cursist is zich bewust van en beschikt over een ethische grondhouding.

BC 6.1.	De cursist heeft inzicht in het wettelijk en deontologisch kader en past het toe (discreet en zorgvuldig omgaan met vertrouwelijke info,...)
BC 6.2.	De cursist denkt na vanuit verschillende referentiekaders (waarden, normen,... van de betrokkenen)
BC 6.3.	De cursist schat de mogelijke gevolgen voor alle betrokkenen in

2.2.7 BC7 Emancipatorisch handelen

Omschrijving: De cursist versterkt de betrokkene in zijn mogelijkheden en in zijn positie in de samenleving.

BC 7.1.	De cursist maakt de betrokkene bewust van eigen mogelijkheden, krachten en
---------	--

	rechten
BC 7.2	De cursist benadert de betrokkene op basis van gelijkwaardigheid
BC 7.3.	De cursist verhoogt door zijn handelen de keuzevrijheid van de betrokkene
BC 7.4	De cursist erkent en herkent de participatie- en inspraakmogelijkheden van de betrokkene op diverse niveaus

2.3 Kerntaken (beroepsspecifieke competenties)

Het vertrekpunt is het beroepsprofiel van de maatschappelijk werker, beschreven in **de kerntaken van het maatschappelijk werk**⁶. Elke kerntaak wordt opgedeeld in een aantal beroepsspecifieke competenties. Het verwerven van de beroepsspecifieke competenties is een proces dat verloopt in drie fasen. De beroepsspecifieke competenties worden elk semester geëvalueerd.

2.3.1 Kerntaak 1 PB : psychosociale begeleiding	
Omschrijving: de maatschappelijk werker stimuleert de interactie tussen de cliënt en zijn omgeving in functie van het welzijn van de cliënt De maatschappelijk werker werkt op een methodisch, agogisch verantwoorde wijze aan veranderingsprocessen met de cliënt en het cliëntensysteem	
PB 1.	De cursist hanteert een evenwicht tussen afstand en nabijheid
PB 1.1.	De cursist reflecteert over de afstand en de nabijheid in zijn relatie met de cliënt
PB 1.2.	De cursist creëert een veilige sfeer waarbinnen de hulpverleningsrelatie kan plaats vinden
PB 1.3.	De cursist geeft vanuit professionele betrokkenheid eigen grenzen aan
PB 2.	De cursist handelt methodisch: hij werkt procesmatig: samen met de cliënt zet hij volgende stappen: de beginsituatie analyseren, doelen formuleren, strategie kiezen, evalueren en bijsturen
PB 2.1.	De cursist beschrijft de eigenheid van de doelgroep
PB 2.2.	De cursist stemt zijn handelen af op de noden en behoeften van de doelgroep
PB 2.3.	De cursist bereidt zijn interventies inhoudelijk voor. De cursist werkt procesmatig, planmatig en doelbewust
PB 2.4.	De cursist voert een begeleidingsgesprek met de cliënt en/of zijn systeem
PB 2.5.	De cursist gebruikt in elke situatie de gepaste begeleidingsstijl
PB 2.6.	De cursist hanteert bewust en doelgericht gepaste methodieken in de begeleiding
PB 2.7.	De cursist evalueert het hulpverleningsproces en stuurt in overleg met de cliënt bij
PB 2.8.	De cursist integreert bewust en doelgericht specifieke methodieken in het hulpverleningsproces
PB 2.9.	De cursist werkt ondersteunend in het opbouwen en versterken van netwerken (sociale, formele, informele...) bij de betrokkene

⁶VVSH-Overleg Opleidingen Maatschappelijk assistent, Leren en werken als maatschappelijk assistent, Antwerpen, Garant, 2001.

2.3.2 Kerntaak 2 CD : concrete dienstverlening	
Omschrijving: de maatschappelijk werker verleent materiële en administratieve hulp- en dienstverlening om de bestaansvoorwaarden van het cliënt(systeem) te verbeteren	
CD 1.	De cursist ondersteunt de cliënt in zijn materiële en administratieve hulpvraag
CD 1.1.	De cursist herkent de materiële hulpvraag bij de cliënt
CD 1.2.	De cursist kent de administratieve en materiële steunbronnen
CD 1.3.	De cursist begeleidt de cliënt in zijn administratieve hulpvraag
CD 1.4.	De cursist kent de juridische steunbronnen
CD 1.5.	De cursist integreert materiële, administratieve en juridische hulpverlening in het begeleidingsproces

2.3.3 Kerntaak 3 IA : informatie en advies	
Omschrijving: de maatschappelijk werker vervult een brugfunctie tussen de cliënt en de maatschappelijke voorzieningen. Hij geeft informatie en advies om de bestaansvoorwaarden van het cliënt(systeem) te verbeteren	
IA 1.	De cursist biedt gepaste informatie en advies op maat van de cliënt
IA 1.1.	De cursist verwerft de juiste informatie over de kernopdracht van de organisatie
IA 1.2.	De cursist kent de rechten en de plichten van de cliënt
IA 1.3.	De cursist selecteert de gepaste informatie
IA 1.4.	De cursist reikt handvatten aan zodat de cliënt meer greep krijgt op zijn eigen leven
IA 1.5.	De cursist ondersteunt de cliënt in zijn beslissingsproces
IA 1.6.	De cursist integreert het geven van informatie en advies in het begeleidingsproces
IA 2.	De cursist verwijst gepast door
IA 2.1.	De cursist kent de actuele sociale kaart
IA 2.2.	De cursist gebruikt actief de sociale kaart
IA 2.3.	De cursist informeert en ondersteunt cliënten bij het gebruik van de sociale kaart
IA 2.4.	De cursist handelt binnen de grenzen van het eigen mandaat
IA 2.5.	De cursist verwijst zelfstandig een cliënt door

2.3.4 Kerntaak 4 BM : bemiddeling	
Omschrijving: de maatschappelijk werker bemiddelt in conflictsituaties als onpartijdige derde	
BM 1.	De cursist bemiddelt in conflicten
BM 1.1.	De cursist luistert onbevooroordeeld naar de verschillende partijen
BM 1.2.	De cursist stimuleert de betrokkenen om alternatieven te overwegen om tot een akkoord te komen
BM 1.3.	De cursist handelt vanuit de positie van meerzijdige partijdigheid

2.3.5 Kerntaak 5 SW : samenwerking

Omschrijving: de maatschappelijk werker werkt actief samen met teamleden , andere organisaties en andere disciplines in functie van het welzijn van het cliënt(systemeem)

SW 1.	De cursist werkt samen in team
SW 1.1.	De cursist kent zijn plaats in het team
SW 1.2.	De cursist neemt verantwoordelijkheid op in de hem toebedeelde taken
SW 1.3.	De cursist neemt actief deel aan de vergadering en brengt ideeën aan
SW 1.4.	De cursist profileert zich als collega die open staat voor feedback
SW 1.5.	De cursist argumenteert tijdens vergader- en overlegmomenten op een gepaste manier
SW 1.6.	De cursist geeft op gepaste wijze feedback
SW 2.	De cursist neemt deel aan bredere samenwerkingsverbanden
SW 2.1.	De cursist plaatst de eigen organisatie binnen de eigen sector
SW 2.2.	De cursist gaat gepast om met de teamcultuur
SW 2.3.	De cursist kent de externe samenwerkingsverbanden
SW 2.4.	De cursist kijkt kritisch en loyaal naar de eigen organisatie en de brede samenwerkingsverbanden
SW 2.5.	De cursist neemt deel aan bredere samenwerkingsverbanden en neemt daarin deelaspecten op
SW 2.6.	De cursist overlegt met hulpverleners uit andere sectoren, zoekt naar afstemming

2.3.6 Kerntaak 6 OR : onderzoek en rapportage

Omschrijving: De maatschappelijk werker onderzoekt de situatie van het cliëntsystemeem en rapporteert hierover

OR 1.	De cursist verkent en verheldert samen met de cliënt de sociale situatie van het cliëntsystemeem
OR 1.1.	De cursist beschrijft de eigenheid van de doelgroep
OR 1.2.	De cursist benoemt essentiële aspecten van de hulpvraag van de cliënt/cliëntsystemeem
OR 1.3.	De cursist raadpleegt op systematische wijze verschillende informatiebronnen in functie van de verschillende aspecten van de hulpvraag
OR 1.4.	De cursist analyseert en/of definieert probleemsituaties
OR 1.5.	De cursist beoordeelt kritisch de geldigheid van een wetenschappelijk onderzoek
:	
OR 2.	De cursist rapporteert zowel mondeling als schriftelijk aan derden
OR 2.1.	De cursist maakt interne rapporten van een sociale situatie
OR 2.2.	De cursist maakt een kwalitatief verslag voor extern gebruik

2.3.7 Kerntaak 7 PR : preventie

Omschrijving: De maatschappelijk werker spoort probleemsituaties vroegtijdig op en onderneemt gepaste preventieve activiteiten

PR 1.	De cursist spoort de cliënt aan om risicofactoren in zijn leefsituatie onder ogen te zien en om gepaste actie te ondernemen
PR 1.1.	De cursist benoemt risicofactoren in de leefsituatie van een cliënt(systeem)
PR 1.2.	De cursist voorziet mogelijke probleemsituaties en maakt de cliënt hiervan bewust
PR 1.3.	De cursist stimuleert de cliënt om proactief te handelen in risicosituaties

2.3.8 Kerntaak 8 OV : opleiding en vorming

Omschrijving: De maatschappelijk werker geeft opleiding en vorming aan cliënten en/of hun systeem

OV 1.	De cursist geeft opleiding en vorming aan de cliënt(systeem) om zijn handelingsbekwaamheid te verhogen
OV 1.1.	De cursist stimuleert de cliënt in het ontwikkelen van concrete inzichten, vaardigheden of houdingen zodat hij beter kan functioneren in zijn sociale omgeving

2.3.9 Kerntaak 9 CO : coördinatie van zorg en hulp

Omschrijving: De maatschappelijk werker zoekt naar afstemming tussen de verschillende actoren in het hulpverleningsproces van het cliëntensysteem

CO 1.	De cursist coördineert de hulpverlening
CO 1.1.	De cursist begrijpt welke hulpverlener waarvoor tussenkomt
CO 1.2.	De cursist zorgt ervoor dat de cliënt goed begrijpt welke hulpverlener waarvoor tussenkomt
CO 1.3.	De cursist beoogt continuïteit in de ondersteuning van de cliënt
CO 1.4.	De cursist overlegt met het cliëntensysteem en met verschillende hulpverleners voor het afstemmen van verschillende vormen van hulp, taakafbakening, afstemming van de doelen, ...

2.3.10 Kerntaak 10 SB : signalering en beleidsgerichte werking

Omschrijving: : de maatschappelijk werker herkent maatschappelijke ontwikkelingen en signaleert structurele belemmeringen op beleidsniveau

SB 1.	De cursist behartigt de belangen van de doelgroep via zijn signaalfunctie
SB 1.1.	De cursist volgt de actualiteit aangaande de eigen doelgroep (methodieken, werkvormen, tendensen,...)
SB 1.2.	De cursist plaatst sociale probleemsituaties in hun ruimere context
SB 1.3.	De cursist herkent en benoemt drempels, tekortkomingen en ongelijke kansen van de

	doelgroep
SB 1.4.	De cursist signaleert drempels, tekortkomingen en ongelijke kansen die zichtbaar worden in het begeleidingsproces aan bevoegde personen of instanties
SB 1.5.	De cursist bundelt de drempels waar je in verschillende begeleidingsprocessen op botst tot een algemeen signaal
SB 2.	De cursist werkt mee aan het uitvoeren van beleidsdoelen
SB 2.1.	De cursist kent de visie, de missie, de werking en de doeleinden van de eigen organisatie
SB 2.2.	De cursist duidt kwaliteiten en knelpunten in het beleid van de organisatie
SB 2.3.	De cursist ziet de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de eigen organisatie en bediscussieert dit in de eigen organisatie

3 Opleidingsstructuur

3.1 Opmerking

De modules die tot de gemeenschappelijke stam behoren van de opleidingen “Graduaat Maatschappelijk Werk” en “Graduaat Sociaal-Cultureel Werk” toetsen dezelfde competenties. Deze competenties hebben in de twee structuurschema’s een verschillend codenummer gekregen. Om te verwijzen van het ene structuurschema naar het andere worden de codes van beiden opgenomen. Eerst wordt de code gegeven van behandelde opleiding en na een slash wordt dan de overeenkomstige code gegeven in de verwante opleiding. De gemeenschappelijke modules worden in het structuurschema (p. 10) in de cluster “Sociaal werk” ondergebracht

3.2 Inleiding sociologie

3.2.1 Situering van de module in de opleiding

De basisbegrippen uit de sociologie kennen en toepassen, het eigen referentiekader verruimen door inzichten in de invloed van groeperingen, structuren en culturen in de maatschappij op het handelen van cliënten en van zichzelf, verschillende sociologische theorieën ter verklaring van deviant en crimineel gedrag.

3.2.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.2.3 Lestijden

40 lestijden.

3.2.4 Beoogde competenties

BC 3./B. 3	Denk- en redeneervaardigheden
BC 4./B. 4	Verwerven en verwerken van informatie
SB 1.1./ R 2.1.	De cursist volgt de actualiteit aangaande de eigen doelgroep (methodieken, werkvormen, tendensen,...)
SB 1.2./ R 2.2.	De cursist plaatst sociale probleemsituaties in hun ruimere context
SB 1.3./ R 2.3.	De cursist herkent en benoemt drempels, tekortkomingen en ongelijke kansen van de doelgroep

3.3 Inleiding psychologie

3.3.1 Situering van de module in de opleiding

Inleiding in de psychologie, waarneming, leren, motivatie, specifieke sociaalpsychologische thema’s...

3.3.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.3.3 Lestijden

40 lestijden.

3.3.4 Beoogde competenties

BC 2./B. 2	Reflectie
BC 3./B. 3	Denk- en redeneervaardigheden
IA 1./R5.1	De cursist biedt gepaste informatie en advies op maat van de cliënt
IA 2./R5.1	De cursist integreert het geven van informatie en advies in het begeleidingsproces
SW2.6./R5.2	De cursist overlegt met hulpverleners uit andere sectoren, zoekt naar afstemming
CO1.4./R5.2	De cursist overlegt met het cliëntstelsel en met verschillende hulpverleners voor het afstemmen van verschillende vormen van hulp, taakafbakening, afstemming van de doelen, ...
SB 1./R3.1	De cursist behartigt de belangen van de doelgroep via zijn signaalfunctie

3.4 Sociaal-economische vraagstukken

3.4.1 Situering van de module in de opleiding

Actuele sociaal-economische items zoals actieve welvaartsstaat, begroting, globalisering, armoede(bestrijding), ecologische uitdagingen, nieuwe economische alternatieven, ...

3.4.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.4.3 Lestijden

40 lestijden.

3.4.4 Beoogde competenties

A 2./A 2.	De cursist toont een open, absorberende leerhouding; in iedere situatie, van iedere persoon kan geleerd worden; is bereid tot het ontwikkelen en uitbreiden van nieuwe kennis en vaardigheden door leren; zoekt actief naar mogelijkheden om de competenties te verruimen; is er zich van bewust dat hij nooit de waarheid in pacht heeft en weet dat het de moeite loont om naar de ander te luisteren ; durft zijn eigen referentiekader in vraag stellen
BC 1./ B1.	Communicatie
BC 2./B2.	Reflectie
BC 3./B3.	Denk- en redeneervaardigheden
BC 4./B4.	Verwerven en verwerken van informatie
BC 6./B6.	Ethisch werken
SB1.2./R2.3.2.	De cursist plaatst sociale probleemsituaties in hun ruimere context

3.5 Inleiding filosofie en ethiek

3.5.1 *Situering van de module in de opleiding*

Mensbeelden, maatschappij- en cultuurmodellen in hun historische en antropologische context, actuele sociaal- en politiek-filosofische thema's zoals individualisering en burgerschap, mensenrechten en zorgethiek...

3.5.2 *Instapvereisten voor de module*

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.5.3 *Lestijden*

40 lestijden.

3.5.4 *Beoogde competenties*

A 1./ A 1.	De cursist accepteert zichzelf en zijn eigen visie, als volwaardig (zelfrespect). De cursist accepteert de ander als persoon, los van zijn gedrag, visie, normen of waarden en erkent de mogelijkheden en gebreken van de ander.
BC 1./B 1.	Communicatie
BC 2./B 2.	Reflectie
BC 6./B 6.	Ethisch werken
BC 7./B 7.	Emancipatorisch handelen

3.6 Organisatieleer

3.6.1 *Situering van de module in de opleiding*

Basisinzichten in het geheel van complexe en vaak onoverzichtelijke kenmerken en processen in organisaties om door methodisch handelen de organisatiedoelstellingen te realiseren.

3.6.2 *Instapvereisten voor de module*

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.6.3 *Lestijden*

60 lestijden .

3.6.4 *Beoogde competenties*

BC 3./B 3.	Denk- en redeneervaardigheden
BC 4./B 4.	Verwerven en verwerken van informatie
SB2./R2.1.	De cursist werkt mee aan het uitvoeren van beleidsdoelen

3.7 Communicatieve vaardigheden

3.7.1 *Situering van de module in de opleiding*

Het communicatieproces, eigen communicatieprofiel, basiselementen van de communicatie, axioma's van Watzlawick, systematisch denken, interculturele communicatie...

3.7.2 *Instapvereisten voor de module*

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.7.3 *Lestijden*

40 lestijden.

3.7.4 *Beoogde competenties*

A 1.	De cursist accepteert zichzelf en zijn eigen visie, als volwaardig (zelfrespect). De cursist accepteert de ander als persoon, los van zijn gedrag, visie, normen of waarden en erkent de mogelijkheden en gebreken van de ander.
BC 1./B 1.	Communicatie
BC 2./B 2.	Reflectie
BC 6./B 6.	Ethisch werken

3.8 Samenwerkingsvaardigheden

3.8.1 *Situering van de module in de opleiding*

Samenwerken in een team/groep. Het kunnen hanteren van diverse leiderschapstijlen, besluitvormingsmethodieken, conflicthanteringsmodellen, werkvormen en vergadertechnieken binnen een team/groep. Dit alles professioneel inspeland op de heersende team(groeps)cultuur en ingenomen team/groepsrollen...

3.8.2 *Instapvereisten voor de module*

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.8.3 *Lestijden*

40 lestijden.

3.8.4 *Beoogde competenties*

A 1./A 1.	De cursist accepteert zichzelf en zijn eigen visie, als volwaardig (zelfrespect). De cursist accepteert de ander als persoon, los van zijn gedrag, visie, normen of waarden en erkent de mogelijkheden en gebreken van de ander.
BC 1./ B 1.	Communicatie
BC 2./ B 2.	Reflectie
BC 3./ B 3.	Denk- en redeneervaardigheden
PB 2./R 6.	De cursist handelt methodisch: hij werkt procesmatig: samen met de cliënt zet hij volgende stappen: de beginsituatie analyseren, doelen formuleren, strategie kiezen, evalueren en bijsturen
BM 1./R 3.4.	De cursist bemiddelt in conflicten
SW 1./R 1.1-R 1.2.-R 1.3.	De cursist werkt samen in team
SW 2./R4.2	De cursist neemt deel aan bredere samenwerkingsverbanden

3.9 Oriëntatie op democratie en rechtstaat

3.9.1 *Situering van de module in de opleiding*

Basisbegrippen uit het burgerlijk recht, analyse- en opzoekmethodieken over rechtsbronnen, de structuur van het rechtsapparaat...

3.9.2 *Instapvereisten voor de module*

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.9.3 *Lestijden*

40 lestijden.

3.9.4 *Beoogde competenties*

BC 3./B 3.	Denk- en redeneervaardigheden
BC 4./B 4.	Verwerven en verwerken van informatie
SB1/R2.1.-R3.1.	De cursist behartigt de belangen van de doelgroep via zijn signaalfunctie
SB 2./R2.3	De cursist werkt mee aan het uitvoeren van beleidsdoelen

3.10 Omgaan met diversiteit

3.10.1 *Situering van de module in de opleiding*

Zelfonderzoek en bewustwording (vooroordelen, invloed van beeldvorming, invloed van eigen waarden en normen, ...); analyse en interventiemodellen (TOPOI, BOSPAD); diversiteitsbeleid; racisme en discriminatie...

3.10.2 *Instapvereisten voor de module*

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.10.3 *Lestijden*

40 lestijden.

3.10.4 *Beoogde competenties*

A 1./ A 1.	De cursist accepteert zichzelf en zijn eigen visie, als volwaardig (zelfrespect). De cursist accepteert de ander als persoon, los van zijn gedrag, visie, normen of waarden en erkent de mogelijkheden en gebreken van de ander.
BC 1./ B 1.	Communicatie
BC 3./ B 3.	Denk- en redeneervaardigheden
BC 4./ B 4.	Verwerven en verwerken van informatie
SB 1.	De cursist behartigt de belangen van de doelgroep via zijn signaalfunctie

3.11 Werkveldverkenning

3.11.1 Situering van de module in de opleiding

Het actuele beroepsprofiel en de beroepscode van de maatschappelijk werker, de eigen identiteit, rol en positie van de maatschappelijk werker binnen het actuele zorgaanbod en binnen de historische ontwikkeling van de verzorgingsstaat, de eigenheid en complementariteit van het maatschappelijk werk ten opzichte van de andere beroepsgroepen...

De sociale kaart hanteren en zich correct en efficiënt informeren over voorzieningen, inzicht hebben in de specificiteit van eerst-, tweede- en derdelijnsorganisaties in functie van het professionele handelen, een kritische visie ontwikkelen op de verzorgingsstaat en de actieve welvaartsstaat en het welzijnswerk hieraan kunnen relateren...

3.11.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.11.3 Lestijden

60 lestijden.

3.11.4 Beoogde competenties

BC 6.	Ethisch werken
PB 1.	De cursist hanteert een evenwicht tussen afstand en nabijheid
PB 2.	De cursist handelt methodisch: hij werkt procesmatig: samen met de cliënt zet hij volgende stappen: de beginsituatie analyseren, doelen formuleren, strategie kiezen, evalueren en bijsturen
CD 1.	De cursist ondersteunt de cliënt in zijn materiële en administratieve hulpvraag
IA 1.	De cursist biedt gepaste informatie en advies op maat van de cliënt
IA 2.	Integreert het geven van informatie en advies in het begeleidingsproces
BM 1.	De cursist bemiddelt in conflicten
SW 1.	De cursist werkt samen in team
SW 2.	De cursist neemt deel aan bredere samenwerkingsverbanden
SW 2.6.	De cursist overlegt met hulpverleners uit andere sectoren, zoekt naar afstemming
OR 1.	De cursist verkent en verheldert samen met de cliënt de sociale situatie van het cliëntsysteem
OR 2.	De cursist rapporteert zowel mondeling als schriftelijk aan derden
PR 1.	De cursist spoort de cliënt aan om risicofactoren in zijn leefsituatie onder ogen te zien en om gepaste actie te ondernemen
OV 1.	De cursist geeft opleiding en vorming aan de cliënt(systeem) om zijn handelingsbekwaamheid te verhogen
CO 1.4.	De cursist overlegt met het cliëntsysteem en met verschillende hulpverleners voor het afstemmen van verschillende vormen van hulp, taakafbakening, afstemming van de doelen, ...
SB 2.	De cursist werkt mee aan het uitvoeren van beleidsdoelen
SB 1.	De cursist behartigt de belangen van de doelgroep via zijn signaalfunctie
SB 2.	De cursist werkt mee aan het uitvoeren van beleidsdoelen

3.12 Inleiding sociaal-wetenschappelijk onderzoek

3.12.1 Situering van de module in de opleiding

Inleiding in een aantal basiselementen van sociaal-wetenschappelijk onderzoek, opzetten van een onderzoeksplan voor praktijkonderzoek, kritisch kijken naar onderzoek, uitvoeren enquête en interview...

3.12.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.12.3 Lestijden

40 lestijden.

3.12.4 Beoogde competenties

A 2.	De cursist toont een open, absorberende leerhouding; in iedere situatie, van iedere persoon kan geleerd worden; is bereid tot het ontwikkelen en uitbreiden van nieuwe kennis en vaardigheden door leren; zoekt actief naar mogelijkheden om de competenties te verruimen; is er zich van bewust dat hij nooit de waarheid in pacht heeft en weet dat het de moeite loont om naar de ander te luisteren; durft zijn eigen referentiekader in vraag stellen
BC 1.5.	De cursist structureert informatie en brengt dit op een heldere, logische manier over
BC 3.3.	De cursist legt linken tussen de leerstof uit de opleiding en de praktijk en integreert deze inzichten
BC 4.1.	De cursist maakt gebruik van verschillende informatiekanalen en –bronnen
BC 4.2.	De cursist selecteert relevante informatie
BC 4.3.	De cursist kijkt kritisch naar diverse bronnen
BC 4.4.	De cursist hanteert systematisch en methodisch ICT-mogelijkheden (internet, e-mail, databanken, tekstverwerking,...)
OR 1.4.	De cursist analyseert en/of definieert probleemsituaties
OR 1.5.	De cursist beoordeelt kritisch de geldigheid van een wetenschappelijk onderzoek

3.13 Psychologische vraagstukken

3.13.1 Situering van de module in de opleiding

Kennis van de ontwikkelingspsychologie, kennis van specifieke doelgroepen en problematieken en weten hoe je die doelgroepen kan begeleiden, met inbegrip van kennis van psychiatrische ziektebeelden en visies hierop, ...

3.13.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.13.3 Lestijden

40 lestijden.

3.13.4 Beoogde competenties

BC 3.2.	De cursist zet eigen ervaringen en ervaringen van anderen om in nieuwe inzichten
BC 3.3.	De cursist legt linken tussen de leerstof uit de opleiding en de praktijk en integreert deze inzichten
OR 1.1.	De cursist beschrijft de eigenheid van de doelgroep
OR 1.2.	De cursist benoemt essentiële aspecten van de hulpvraag van de cliënt/cliëntensysteem

3.14 Opvoeding en opvoedingsbijstand

3.14.1 Situering van de module in de opleiding

Zicht krijgen op de historiek van opvoeding en maatschappelijke invloed van opvoeding van nu. Hanteren van opvoedingsmodellen in diverse situaties en kennis verwerven van decretale bepalingen rond opvoedingsondersteuning.

3.14.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.14.3 Lestijden

40 lestijden.

3.14.4 Beoogde competenties

PB 2.	De cursist handelt methodisch: hij werkt procesmatig: samen met de cliënt zet hij volgende stappen: de beginsituatie analyseren, doelen formuleren, strategie kiezen, evalueren en bijsturen
IA 1.	De cursist biedt gepaste informatie en advies op maat van de cliënt
IA 2.	De cursist integreert het geven van informatie en advies in het begeleidingsproces
OR 1.	De cursist verkent en verheldert samen met de cliënt de sociale situatie van het cliëntensysteem
PR 1.	De cursist spoort de cliënt aan om risicofactoren in zijn leefsituatie onder ogen te zien en om gepaste actie te ondernemen

3.15 Schriftelijke communicatie

3.15.1 Situering van de module in de opleiding

Inzicht in het proces van informatieverstrekking, -verwerving en -verwerking, verslaggeving, specifieke vormen van schriftelijke communicatie,...

3.15.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.15.3 Lestijden

40 lestijden.

3.15.4 Beoogde competenties

BC 1.	Communicatie
BC 4.	Verwerven en verwerken van informatie
BM 1.1.	De cursist bemiddelt in conflicten
OR 2.1.	De cursist maakt interne rapporten van een sociale situatie
OR 2.2.	De cursist maakt een kwalitatief verslag voor extern gebruik

3.16 Sociaal recht

3.16.1 Situering van de module in de opleiding

Het cliëntstelsel sociaalrechtelijk kunnen oriënteren en desgevallend verwijzen, is één van de basistaken van een maatschappelijk werker. Om deze eerstelijns sociaaljuridische hulp te kunnen verlenen moeten hij/zij arbeidswetgeving en socialezekerheidswetgeving kunnen consulteren, interpreteren en situatiegericht kunnen toepassen. Een parate kennis van basisbegrippen uit de arbeidswetgeving en de sociale zekerheid is daarvoor onontbeerlijk.

Ten slotte kan een maatschappelijk werker de link leggen met de wijze waarop sociale wetgeving in de breedste betekenis een georganiseerd antwoord tracht te bieden op een aantal maatschappelijke problemen.

3.16.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.16.3 Lestijden

40 lestijden.

3.16.4 Beoogde competenties

BC 3.	Denk- en redeneervaardigheden
BC 4.	Verwerven en verwerken van informatie
CD 1.	De cursist ondersteunt de cliënt in zijn materiële en administratieve hulpvraag
IA 1.	De cursist biedt gepaste informatie en advies op maat van de cliënt
IA 2.	De cursist integreert het geven van informatie en advies in het begeleidingsproces

3.17 Sociaal-juridische hulpverlening

3.17.1 Situering van de module in de opleiding

Inzicht in de juridische aspecten van de sociale hulpverlening.

3.17.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.17.3 Lestijden

40 lestijden.

3.17.4 Beoogde competenties

PB 2.	De cursist handelt methodisch: hij werkt procesmatig: samen met de cliënt zet hij volgende stappen: de beginsituatie analyseren, doelen formuleren, strategie kiezen, evalueren en bijsturen
CD 1.	De cursist ondersteunt de cliënt in zijn materiële en administratieve hulpvraag
IA 1.	De cursist biedt gepaste informatie en advies op maat van de cliënt
IA 2.	De cursist integreert het geven van informatie en advies in het begeleidingsproces
OR 1.	De cursist verkent en verheldert samen met de cliënt de sociale situatie van het cliëntensysteem

3.18 Psycho-sociale hulpverlening

3.18.1 Situering van de module in de opleiding

Verdieping in enkele theoretische kaders. Weten hoe een hulpverleningsproces vanuit deze theoretische kaders kan opgezet worden. Kennis van enkele methodieken in de hulpverlening en hun achterliggende visie. Hulpverlening aan specifieke doelgroepen en bij specifieke problematieken.

3.18.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.18.3 Lestijden

60 lestijden.

3.18.4 Beoogde competenties

BC 3.	Denk- en redeneervaardigheden
PB 2.1.	De cursist beschrijft de eigenheid van de doelgroep
PB 2.2.	De cursist stemt zijn handelen af op de noden en behoeften van de doelgroep
PB 2.3.	De cursist bereidt zijn interventies inhoudelijk voor. De cursist werkt procesmatig, planmatig en doelbewust
PB 2.6.	De cursist hanteert bewust en doelgericht gepaste methodieken in de begeleiding
PB 2.8.	De cursist integreert bewust en doelgericht specifieke methodieken in het hulpverleningsproces
BM 1.	De cursist bemiddelt in conflicten
OR 1.1.	De cursist beschrijft de eigenheid van de doelgroep
OR 1.2.	De cursist benoemt essentiële aspecten van de hulpvraag van de cliënt/cliëntensysteem

OR 1.4.	De cursist analyseert en/of definieert probleemsituaties
---------	--

3.19 Persoonsgecentreerd werken

3.19.1 Situering van de module in de opleiding

Inzicht in hulpverleningsmethodieken, stapsgewijs een hulpverleningsproces leren opzetten.

3.19.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten

3.19.3 Lestijden

40 lestijden.

3.19.4 Beoogde competenties

BC 6.	Ethisch werken
PB 1.	De cursist hanteert een evenwicht tussen afstand en nabijheid
PB 2.	De cursist handelt methodisch: hij werkt procesmatig: samen met de cliënt zet hij volgende stappen: de beginsituatie analyseren, doelen formuleren, strategie kiezen, evalueren en bijsturen
BM 1.	De cursist bemiddelt in conflicten
OR 1.	De cursist verkent en verheldert samen met de cliënt de sociale situatie van het cliëntensysteem
PR 1.	De cursist spoort de cliënt aan om risicofactoren in zijn leefsituatie onder ogen te zien en om gepaste actie te ondernemen

3.20 Structuurgericht werken

3.20.1 Situering van de module in de opleiding

Verdiepen in actuele tendensen in regelgeving en beleid van de zorg. Zicht krijgen op structurele beleidsveranderingen en achterliggende visie.

Verkenning van de signaleringsfunctie van een maatschappelijk werker t.a.v. eigen organisatie en breder beleid.

3.20.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.20.3 Lestijden

60 lestijden.

3.20.4 Beoogde competenties

BC 2.	Reflectie
BM 1.	De cursist bemiddelt in conflicten
SW 2.6.	De cursist overlegt met hulpverleners uit andere sectoren, zoekt naar afstemming
PR 1.	De cursist spoort de cliënt aan om risicofactoren in zijn leefsituatie onder ogen te zien

	zien en om gepaste actie te ondernemen
CO 1.	De cursist coördineert de hulpverlening
SB 1.	De cursist behartigt de belangen van de doelgroep via zijn signaalfunctie
SB 2.	De cursist werkt mee aan het uitvoeren van beleidsdoelen

3.21 Stysteemgericht werken

3.21.1 Situering van de module in de opleiding

Een brede kijk op menselijke systemen verwerven, systeemtheoretische, communicatie-theoretische en groepsdynamische begrippen en patronen herkennen in groepen, in dagdagelijkse situaties en/of conversaties. Vanuit de systeemtheorie, communicatietheorie en de groepsdynamica (partieel) naar eigen praktijksituaties kunnen kijken en begrippenkaders hierop toepassen. Kennis hebben van de contextuele hulpverlening en het collusiemodel.

3.21.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.21.3 Lestijden

60 lestijden.

3.21.4 Beoogde competenties

BC 3.	Denk- en redeneervaardigheden
BC 4.	Verwerven en verwerken van informatie
IA 2.4.	De cursist handelt binnen de grenzen van het eigen mandaat
OR 1.1.	De cursist beschrijft de eigenheid van de doelgroep
OR 1.2.	De cursist benoemt essentiële aspecten van de hulpvraag van de cliënt/cliëntensysteem
OV 1.1.	De cursist stimuleert de cliënt in het ontwikkelen van concrete inzichten, vaardigheden of houdingen zodat hij beter kan functioneren in zijn sociale omgeving

3.22 Sociaal-agogische vaardigheden

3.22.1 Situering van de module in de opleiding

Zicht hebben op de belangrijkste sociaal-agogische vaardigheden in het maatschappelijk werk, bewust en kritisch kunnen reflecteren over eigen visie, houding, gevoelens en gedrag, de voornaamste sociaal-agogische vaardigheden creatief kunnen aanwenden, procesmatig en methodisch kunnen werken...

3.22.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.22.3 Lestijden

40 lestijden.

3.22.4 Beoogde competenties

IA 2.4.	De cursist handelt binnen de grenzen van het eigen mandaat
OV 1.1.	De cursist stimuleert de cliënt in het ontwikkelen van concrete inzichten, vaardigheden of houdingen zodat hij beter kan functioneren in zijn sociale omgeving
CO 1.4.	De cursist overlegt met het cliëntsysteem en met verschillende hulpverleners voor het afstemmen van verschillende vormen van hulp, taakafbakening, afstemming van de doelen, ...

3.23 Ethische en deontologische vraagstukken**3.23.1 Situering van de module in de opleiding**

Het handelen van maatschappelijk werkers zit in een spanningsveld van :

- De wetten, regels die bv. cliënten beschermen tegen willekeurig ingrijpen, de visie, gebruikte methoden, procedures, afspraken, resultaatafspraken van de instelling of organisatie,
- De leefwereld/visie van de cliënten en doelgroepen, hun vragen, noden en opvattingen,
- De eigen opvattingen op tal van morele kwesties.

Binnen dat spanningsveld is er ruimte voor eigen beslissingen waarbinnen de maatschappelijk werkers kunnen/moeten handelen naar eigen inzicht, en dat handelen moeten verantwoorden tegenover cliënten, de organisatie en zichzelf.

3.23.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.23.3 Lestijden

40 lestijden.

3.23.4 Beoogde competenties

BC 1.	Communicatie
BC 1.5.	De cursist structureert informatie en brengt dit op een heldere, logische manier over
BC 2.3.	De cursist stuurt het eigen handelen bij op basis van de observaties en reflecties
BC 2.4.	De cursist is zich bewust van eigen waarden en normen en bespreekt ze
BC 4.4.	De cursist hanteert systematisch en methodisch ICT-mogelijkheden (internet, e-mail, databanken, tekstverwerking,...)
BC 6.1.	De cursist heeft inzicht in het wettelijk en deontologisch kader en past het toe (discreet en zorgvuldig omgaan met vertrouwelijke info,...)
BC 6.2.	De cursist denkt na vanuit verschillende referentiekaders (waarden, normen,... van de betrokkenen)
BC 6.3.	De cursist schat de mogelijke gevolgen voor alle betrokkenen in
BC 7.3	De cursist verhoogt door zijn handelen de keuzevrijheid van de betrokkene

3.24 Methodisch werken 1 (MW)

3.24.1 Situering van de module in de opleiding

In het eerste semester ligt het accent op de praktijkverkenning. De cursist maakt kennis met het werkveld en het takenpakket van een maatschappelijk werker. Door observaties leert de cursist het werk en de competenties van een maatschappelijk werker kennen. Hij leert zijn basiscompetenties inschatten als maatschappelijk werker in wording.

3.24.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

3.24.3 Lestijden

40 lestijden.

3.24.4 Beoogde competenties

A 1.	De cursist accepteert zichzelf en zijn eigen visie, als volwaardig (zelfrespect). De cursist accepteert de ander als persoon, los van zijn gedrag, visie, normen of waarden en erkent de mogelijkheden en gebreken van de ander.
A 2.	De cursist toont een open, absorberende leerhouding; in iedere situatie, van iedere persoon kan geleerd worden; is bereid tot het ontwikkelen en uitbreiden van nieuwe kennis en vaardigheden door leren; zoekt actief naar mogelijkheden om de competenties te verruimen; is er zich van bewust dat hij nooit de waarheid in pacht heeft en weet dat het de moeite loont om naar de ander te luisteren; durft zijn eigen referentiekader in vraag stellen
BC 1.	Communicatie
BC 2.	Reflectie
BC 3.	Denk- en redeneervaardigheden
BC 4.	Verwerven en verwerken van informatie
BC 5.	Creatief en innoverend werken
BC 6.	Etisch werken
BC 6.1.	De cursist heeft inzicht in het wettelijk en deontologisch kader en past het toe (discreet en zorgvuldig omgaan met vertrouwelijke info,...)
BC 6.2.	De cursist denkt na vanuit verschillende referentiekaders (waarden, normen,... van de betrokkenen)
BC 6.3.	De cursist schat de mogelijke gevolgen voor alle betrokkenen in
BC 7.	Emancipatorisch handelen

3.25 Methodisch werken 2 (MW)

3.25.1 Situering van de module in de opleiding

De cursist leert reflecteren op concrete praktijksituaties. Hij brengt thema's vanuit de eigen praktijk als leermateriaal in. Hij integreert inzichten en methodieken in de eigen praktijk. Hij screent eigen competenties in relatie tot het beroepsprofiel.

3.25.2 Instapvereisten voor de module

De cursist heeft de competenties van Methodisch werken 1(MW) verworven.

3.25.3 Lestijden

40 lestijden.

3.25.4 Beoogde competenties

BC 1.4.	De cursist vraagt en ontvangt feedback op gepaste wijze
BC 1.5.	De cursist structureert informatie en brengt dit op een heldere, logische manier over
BC 2.1.	De cursist stelt zichzelf op regelmatige basis in vraag en krijgt zicht op zijn mogelijkheden en beperkingen
BC 2.3.	De cursist stuurt het eigen handelen bij op basis van de observaties en reflecties
BC 6.2.	De cursist denkt na vanuit verschillende referentiekaders (waarden, normen,... van de betrokkenen)
PB 2.3.	De cursist bereidt zijn interventies inhoudelijk voor. De cursist werkt procesmatig, planmatig en doelbewust
SW 1.3.	De cursist kent de externe samenwerkingsverbanden
SB 1.1.	De cursist volgt de actualiteit aangaande de eigen doelgroep (methodieken, werkvormen, tendensen,...)

3.26 Individuele praktijkbegeleiding 1 (MW)**3.26.1 Situering van de module in de opleiding**

De cursist werkt op de praktijkplaats aan de basiscompetenties en de beroepsspecifieke competenties van fase 1 (semester 2).

De cursist formuleert leerdoelen om de minimaal vereiste competenties te realiseren. De cursist realiseert deze leerdoelen op de praktijkplaats en toont het leerproces aan in zijn leeragenda.

3.26.2 Instapvereisten voor de module

De cursist heeft de competenties van Methodisch werken 1(MW) verworven.

3.26.3 Lestijden

40 lestijden.

3.26.4 Beoogde competenties

PB 1.1.	De cursist reflecteert over de afstand en de nabijheid in zijn relatie met de cliënt
PB 1.2.	De cursist creëert een veilige sfeer waarbinnen de hulpverleningsrelatie kan plaats vinden
PB 2.1.	De cursist beschrijft de eigenheid van de doelgroep
PB 2.2.	De cursist stemt zijn handelen af op de noden en behoeften van de doelgroep
PB 2.3.	De cursist bereidt zijn interventies inhoudelijk voor. De cursist werkt procesmatig, planmatig en doelbewust
CD 1.1.	De cursist herkent de materiële hulpvraag bij de cliënt
CD 1.2.	De cursist kent de administratieve en materiële steunbronnen

IA 1.1.	De cursist verwerft de juiste informatie over de kernopdracht van de organisatie
IA 1.2.	De cursist kent de rechten en de plichten van de cliënt
IA 1.3.	De cursist selecteert de gepaste informatie
IA 2.1.	De cursist kent de actuele sociale kaart
BM 1.1.	De cursist luistert onbevooroordeeld naar de verschillende partijen
SW 1.1.	De cursist plaatst de eigen organisatie binnen de eigen sector
SW 1.2.	De cursist gaat gepast om met de teamcultuur
SW 1.3.	De cursist kent de externe samenwerkingsverbanden
SW 1.4.	De cursist kijkt kritisch en loyaal naar de eigen organisatie en de brede samenwerkingsverbanden
SW 2.1.	De cursist plaatst de eigen organisatie binnen de eigen sector
OR 1.1.	De cursist beschrijft de eigenheid van de doelgroep
OR 1.2.	De cursist benoemt essentiële aspecten van de hulpvraag van de cliënt/cliëntensysteem
CO 1.1.	De cursist begrijpt welke hulpverlener waarvoor tussenkomt
SB 1.1.	De cursist volgt de actualiteit aangaande de eigen doelgroep (methodieken, werkvormen, tendensen,...)
SB 2.1.	De cursist kent de visie, de missie, de werking en de doeleinden van de eigen organisatie

3.27 Methodisch werken 3 (MW)

3.27.1 Situering van de module in de opleiding

Reflecteren op de eigen praktijksituatie en de eigen werkervaring in functie van het ontwikkelen van een verantwoorde beroepshouding.

De invloed van de eigen persoon op het functioneren als beroepskracht leren zien en hanteren.

Leren wat methodisch handelen in de praktijk betekent. Het bespreken in de groep van thema's/probleemsituaties uit de praktijk en geven van feedback aan de medecursisten.

3.27.2 Instapvereisten voor de module

De cursist heeft de competenties van Methodisch werken 2(MW) en Individuele Praktijkbegeleiding 1(MW) verworven.

3.27.3 Lestijden

40 lestijden.

3.27.4 Beoogde competenties

BC 2.1.	De cursist stelt zichzelf op regelmatige basis in vraag en krijgt zicht op zijn mogelijkheden en beperkingen
BC 2.2.	De cursist formuleert leerpunten vanuit zijn beroepsmatig handelen en zijn reflecties en gaat hierover in communicatie
BC 6.2.	De cursist denkt na vanuit verschillende referentiekaders (waarden, normen,... van de betrokkenen)
BC 7.	Emancipatorisch handelen
PB 1.	De cursist hanteert een evenwicht tussen afstand en nabijheid

PB 2.	De cursist handelt methodisch: hij werkt procesmatig: samen met de cliënt zet hij volgende stappen: de beginsituatie analyseren, doelen formuleren, strategie kiezen, evalueren en bijsturen
SW 1.5.	De cursist argumenteert tijdens vergader- en overlegmomenten op een gepaste manier

3.28 Individuele praktijkbegeleiding 2 (MW)

3.28.1 Situering van de module in de opleiding

De cursist werkt op de praktijkplaats verder aan de basiscompetenties en de beroepsspecifieke competenties van fase 1 (semesters 3).

De cursist formuleert leerdoelen om de minimaal vereiste competenties te realiseren. De cursist realiseert deze leerdoelen op de praktijkplaats en toont het leerproces aan in zijn leeragenda.

3.28.2 Instapvereisten voor de module

De cursist heeft de competenties van Individuele Praktijkbegeleiding 1(MW) en Methodsich werken 2(MW) verworven.

3.28.3 Lestijden

40 lestijden.

3.28.4 Beoogde competenties

PB 1.1.	De cursist reflecteert over de afstand en de nabijheid in zijn relatie met de cliënt
PB 1.2.	De cursist creëert een veilige sfeer waarbinnen de hulpverleningsrelatie kan plaats vinden
PB 2.1.	De cursist beschrijft de eigenheid van de doelgroep
PB 2.2.	De cursist stemt zijn handelen af op de noden en behoeften van de doelgroep
PB 2.3.	De cursist bereidt zijn interventies inhoudelijk voor. De cursist werkt procesmatig, planmatig en doelbewust
CD 1.1.	De cursist herkent de materiële hulpvraag bij de cliënt
CD 1.2.	De cursist kent de administratieve en materiële steunbronnen
IA 1.1.	De cursist verwerft de juiste informatie over de kernopdracht van de organisatie
IA 1.2.	De cursist kent de rechten en de plichten van de cliënt
IA 1.3.	De cursist selecteert de gepaste informatie
IA 2.1.	De cursist kent de actuele sociale kaart
BM 1.1.	De cursist luistert onbevooroordeeld naar de verschillende partijen
SW 1.1.	De cursist plaatst de eigen organisatie binnen de eigen sector
SW 1.2.	De cursist gaat gepast om met de teamcultuur
SW 1.3.	De cursist kent de externe samenwerkingsverbanden
SW 1.4.	De cursist kijkt kritisch en loyaal naar de eigen organisatie en de brede samenwerkingsverbanden
SW 2.1.	De cursist plaatst de eigen organisatie binnen de eigen sector
OR 1.1.	De cursist beschrijft de eigenheid van de doelgroep

OR 1.2.	De cursist benoemt essentiële aspecten van de hulpvraag van de cliënt/cliëntensysteem
CO 1.1.	De cursist begrijpt welke hulpverlener waarvoor tussenkomt
SB 1.1.	De cursist behartigt de belangen van de doelgroep via zijn signaalfunctie
SB 2.1.	De cursist kent de visie, de missie, de werking en de doeleinden van de eigen organisatie

3.29 Methodisch werken 4 (MW)

3.29.1 Situering van de module in de opleiding

Reflecteren op de eigen praktijksituatie en de eigen werkervaring in functie van het ontwikkelen van een verantwoorde beroepshouding.

Focus ligt op het zich eigen maken van het methodisch handelen door middel van het bevragen, verdiepen via verschillende bronnen en het bespreken in de groep van thema's/probleemsituaties uit de praktijk.

3.29.2 Instapvereisten voor de module

De cursist heeft de competenties van Methodisch werken 3(MW) verworven.

3.29.3 Lestijden

40 lestijden.

3.29.4 Beoogde competenties

BC 1.5.	De cursist structureert informatie en brengt dit op een heldere, logische manier over
BC 2.1.	De cursist stelt zichzelf op regelmatige basis in vraag en krijgt zicht op zijn mogelijkheden en beperkingen
BC 2.2.	De cursist formuleert leerpunten vanuit zijn beroepsmatig handelen en zijn reflecties en gaat hierover in communicatie
BC 4.1.	De cursist maakt gebruik van verschillende informatiekanaalen en – bronnen
BC 4.2.	De cursist selecteert relevante informatie
PB 2.	De cursist handelt methodisch: hij werkt procesmatig: samen met de cliënt zet hij volgende stappen: de beginsituatie analyseren, doelen formuleren, strategie kiezen, evalueren en bijsturen

3.30 Individuele praktijkbegeleiding 3 (MW)

3.30.1 Situering van de module in de opleiding

De cursist werkt verder aan de basiscompetenties en aan de beroepsspecifieke competenties van fase 2 (semester 4).

De cursist formuleert leerdoelen om de minimaal vereiste competenties te realiseren. De cursist realiseert deze leerdoelen op de praktijkplaats en toont het leerproces aan in zijn leeragenda.

3.30.2 Instapvereisten voor de module

De cursist heeft de competenties van Individuele Praktijkbegeleiding 2(MW) verworven.

3.30.3 Lestijden

40 lestijden.

3.30.4 Beoogde competenties

PB 1.3.	De cursist geeft vanuit professionele betrokkenheid eigen grenzen aan
PB 2.4.	De cursist voert een begeleidingsgesprek met de cliënt en/of zijn systeem
PB 2.5.	De cursist gebruikt in elke situatie de gepaste begeleidingsstijl
PB 2.6.	De cursist hanteert bewust en doelgericht gepaste methodieken in de begeleiding
PB 2.7.	De cursist evalueert het hulpverleningsproces en stuurt in overleg met de cliënt bij
CD 1.3.	De cursist begeleidt de cliënt in zijn administratieve hulpvraag
CD 1.4.	De cursist kent de juridische steunbronnen
IA 1.4.	De cursist reikt handvatten aan zodat de cliënt meer greep krijgt op zijn eigen leven
IA 1.5.	De cursist ondersteunt de cliënt in zijn beslissingsproces
IA 2.2.	De cursist gebruikt actief de sociale kaart
IA 2.3.	De cursist informeert en ondersteunt cliënten bij het gebruik van de sociale kaart
IA 2.4.	De cursist handelt binnen de grenzen van het eigen mandaat
BM 1.2.	De cursist stimuleert de betrokkenen om alternatieven te overwegen om tot een akkoord te komen
SW 1.5.	De cursist argumenteert tijdens vergader- en overlegmomenten op een gepaste manier
SW 1.6.	De cursist geeft op gepaste wijze feedback
SW 2.2.	De cursist gaat gepast om met de teamcultuur
SW 2.3.	De cursist kent de externe samenwerkingsverbanden
SW 2.4.	De cursist kijkt kritisch en loyaal naar de eigen organisatie en de brede samenwerkingsverbanden
OR 1.3.	De cursist raadpleegt op systematische wijze verschillende informatiebronnen in functie van de verschillende aspecten van de hulpvraag
OR 1.4.	De cursist analyseert en/of definieert probleemsituaties
OR 2.1.	De cursist maakt interne rapporten van een sociale situatie
PR 1.1.	De cursist benoemt risicofactoren in de leefsituatie van een cliënt(systeem)
CO 1.2.	De cursist zorgt ervoor dat de cliënt goed begrijpt welke hulpverlener waarvoor tussenkomt
CO 1.3.	De cursist beoogt continuïteit in de ondersteuning van de cliënt
SB 1.2.	De cursist plaatst sociale probleemsituaties in hun ruimere context
SB 1.3.	De cursist herkent en benoemt drempels, tekortkomingen en ongelijke kansen van de doelgroep

3.31 Project 1 (MW)

3.31.1 Situering van de module in de opleiding

Methodisch uitwerken en plannen van het afstudeerproject.

De eerste fasen van het methodisch agogisch handelen, in overleg met de praktijkplaats, uitwerken : de projectafbakening, probleemformulering, de doelformulering en de strategiebepaling.

3.31.2 Instapvereisten voor de module

De cursist heeft de competenties van Methodisch werken 4 verworven. De cursist heeft bij voorkeur ook de competenties van Individuele Praktijkbegeleiding 3(MW) verworven.

3.31.3 Lestijden

50 lestijden.

3.31.4 Beoogde competenties

BC 1.5.	De cursist structureert informatie en brengt dit op een heldere, logische manier over
BC 1.7.	De cursist is in zijn schriftelijke communicatie correct en verzorgd
BC 3.1.	De cursist kent de organisatie en stemt zijn beroepsmatig handelen hierop af
BC 3.3.	De cursist legt linken tussen de leerstof uit de opleiding en de praktijk en integreert deze inzichten
BC 4.1.	De cursist maakt gebruik van verschillende informatiekkanalen en – bronnen
BC 4.2.	De cursist selecteert relevante informatie
BC 4.3.	De cursist kijkt kritisch naar diverse bronnen
BC 4.4.	De cursist hanteert systematisch en methodisch ICT-mogelijkheden (internet, e-mail, databanken, tekstverwerking,...)
BC 6.1.	De cursist heeft inzicht in het wettelijk en deontologisch kader en past het toe (discreet en zorgvuldig omgaan met vertrouwelijke info,...)
BC 6.2.	De cursist denkt na vanuit verschillende referentiekaders (waarden, normen,... van de betrokkenen)
BC 6.3.	De cursist schat de mogelijke gevolgen voor alle betrokkenen in
OR 1.5.	De cursist beoordeelt kritisch de geldigheid van een wetenschappelijk onderzoek
SB 1.4.	De cursist signaleert drempels, tekortkomingen en ongelijke kansen die zichtbaar worden in het begeleidingsproces aan bevoegde personen of instanties
SB 2.2.	De cursist duidt kwaliteiten en knelpunten in het beleid van de organisatie

3.32 Individuele praktijkbegeleiding 4 (MW)

3.32.1 Situering van de module in de opleiding

De cursist werkt verder aan de basiscompetenties en aan de beroepsspecifieke competenties van fase 2 (semester 5).

De cursist formuleert leerdoelen om de minimaal vereiste competenties te realiseren. De cursist realiseert deze leerdoelen op de praktijkplaats en toont het leerproces aan in zijn leeragenda.

3.32.2 Instapvereisten voor de module

De cursist heeft de competenties van Individuele Praktijkbegeleiding 3(MW) verworven.

3.32.3 Lestijden

40 lestijden.

3.32.4 Beoogde competenties

PB 1.3.	De cursist geeft vanuit professionele betrokkenheid eigen grenzen aan
PB 2.4.	De cursist voert een begeleidingsgesprek met de cliënt en/of zijn systeem
PB 2.5.	De cursist gebruikt in elke situatie de gepaste begeleidingsstijl
PB 2.6.	De cursist hanteert bewust en doelgericht gepaste methodieken in de begeleiding
PB 2.7.	De cursist evalueert het hulpverleningsproces en stuurt in overleg met de cliënt bij
CD 1.3.	De cursist begeleidt de cliënt in zijn administratieve hulpvraag
CD 1.4.	De cursist kent de juridische steunbronnen
IA 1.4.	De cursist reikt handvatten aan zodat de cliënt meer greep krijgt op zijn eigen leven
IA 1.5.	De cursist ondersteunt de cliënt in zijn beslissingsproces
IA 2.2.	De cursist gebruikt actief de sociale kaart
IA 2.3.	De cursist informeert en ondersteunt cliënten bij het gebruik van de sociale kaart
IA 2.4.	De cursist handelt binnen de grenzen van het eigen mandaat
BM 1.2.	De cursist stimuleert de betrokkenen om alternatieven te overwegen om tot een akkoord te komen
SW 1.5.	De cursist argumenteert tijdens vergader- en overlegmomenten op een gepaste manier
SW 1.6.	De cursist geeft op gepaste wijze feedback
SW 2.2.	De cursist gaat gepast om met de teamcultuur
SW 2.3.	De cursist kent de externe samenwerkingsverbanden
SW 2.4.	De cursist kijkt kritisch en loyaal naar de eigen organisatie en de brede samenwerkingsverbanden
OR 1.3.	De cursist raadpleegt op systematische wijze verschillende informatiebronnen in functie van de verschillende aspecten van de hulpvraag
OR 1.4.	De cursist analyseert en/of definieert probleemsituaties

OR 2.1.	De cursist maakt interne rapporten van een sociale situatie
PR 1.1.	De cursist benoemt risicofactoren in de leefsituatie van een cliënt(systemeem)
CO 1.2.	De cursist zorgt ervoor dat de cliënt goed begrijpt welke hulpverlener waarvoor tussenkomt
CO 1.3.	De cursist beoogt continuïteit in de ondersteuning van de cliënt
SB 1.2.	De cursist plaatst sociale probleemsituaties in hun ruimere context
SB 1.3.	De cursist herkent en benoemt drempels, tekortkomingen en ongelijke kansen van de doelgroep

3.33 Project 2 (MW)

3.33.1 Situering van de module in de opleiding

De cursist werkt zijn afstudeerproject verder uit door de realisatie en evaluatie van zijn gekozen thema in de eigen praktijkcontext.

De cursist presenteert voor een jury van deskundigen zijn agogisch afstudeerproject.

3.33.2 Instapvereisten voor de module

De cursist heeft de competenties van Project 1(MW) verworven.

3.33.3 Lestijden

50 lestijden.

3.33.4 Beoogde competenties

BC 1.5.	De cursist structureert informatie en brengt dit op een heldere, logische manier over
BC 2.1.	De cursist stelt zichzelf op regelmatige basis in vraag en krijgt zicht op zijn mogelijkheden en beperkingen
BC 2.2.	De cursist formuleert leerpunten vanuit zijn beroepsmatig handelen en zijn reflecties en gaat hierover in communicatie
BC 2.3.	De cursist stuurt het eigen handelen bij op basis van de observaties en reflecties
BC 2.4.	De cursist is zich bewust van eigen waarden en normen en bespreekt ze
BC 3.2.	De cursist zet eigen ervaringen en ervaringen van anderen om in nieuwe inzichten
BC 5.3.	De cursist vindt creatieve oplossingen
BC 6.1.	De cursist heeft inzicht in het wettelijk en deontologisch kader en past het toe (discreet en zorgvuldig omgaan met vertrouwelijke info,...)
BC 7.1.	De cursist maakt de betrokkene bewust van eigen mogelijkheden, krachten en rechten
BC 7.2.	De cursist benadert de betrokkene op basis van gelijkwaardigheid
BC 7.3.	De cursist verhoogt door zijn handelen de keuzevrijheid van de betrokkene
BC 7.4.	De cursist erkent en herkent de participatie- en

	inspraakmogelijkheden van de betrokkene op diverse niveaus
PB 2.8.	De cursist integreert bewust en doelgericht specifieke methodieken in het hulpverleningsproces

3.34 Individuele praktijkbegeleiding 5 (MW)

3.34.1 Situering van de module in de opleiding

De cursist werkt verder aan de basiscompetenties en aan de beroepsspecifieke competenties van fase 3 (semester 6).

De cursist formuleert leerdoelen om de minimaal vereiste competenties te realiseren. De cursist realiseert deze leerdoelen op de praktijkplaats en toont het leerproces aan in zijn leeragenda.

3.34.2 Instapvereisten voor de module

De cursist heeft de competenties van Individuele Praktijkbegeleiding 4(MW) verworven.

3.34.3 Lestijden

40 lestijden.

3.34.4 Beoogde competenties

PB 2.8.	De cursist integreert bewust en doelgericht specifieke methodieken in het hulpverleningsproces
PB 2.9.	De cursist werkt ondersteunend in het opbouwen en versterken van netwerken (sociale, formele, informele...) bij de betrokkene
CD 1.5.	De cursist integreert materiële, administratieve en juridische hulpverlening in het begeleidingsproces
IA 1.6.	De cursist integreert het geven van informatie en advies in het begeleidingsproces
IA 2.5.	De cursist verwijst zelfstandig een cliënt door
BM 1.3.	De cursist handelt vanuit de positie van meerzijdige partijdigheid
SW 2.5.	De cursist neemt deel aan bredere samenwerkingsverbanden en neemt daarin deelaspecten op
SW 2.6.	De cursist overlegt met hulpverleners uit andere sectoren, zoekt naar afstemming
OR 1.5.	De cursist beoordeelt kritisch de geldigheid van een wetenschappelijk onderzoek
OR 1.6.	De cursist voert een beperkt wetenschappelijk onderzoek uit
OR 2.2.	De cursist maakt een kwalitatief verslag voor extern gebruik
PR 1.2.	De cursist voorziet mogelijke probleemsituaties en maakt de cliënt hiervan bewust
PR 1.3.	De cursist stimuleert de cliënt om proactief te handelen in risicosituaties
OV 1.1.	De cursist stimuleert de cliënt in het ontwikkelen van concrete inzichten, vaardigheden of houdingen zodat hij beter kan functioneren in zijn sociale omgeving
CO 1.4.	De cursist overlegt met het cliëntstelsel en met verschillende hulpverleners voor het afstemmen van verschillende vormen van

	hulp, taakafbakening, afstemming van de doelen, ...
SB 1.4.	De cursist signaleert drempels, tekortkomingen en ongelijke kansen die zichtbaar worden in het begeleidingsproces aan bevoegde personen of instanties
SB 1.5.	De cursist bundelt de drempels waar je in verschillende begeleidingsprocessen op botst tot een algemeen signaal
SB 2.2.	De cursist duidt kwaliteiten en knelpunten in het beleid van de organisatie
SB 2.3.	De cursist ziet de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de eigen organisatie en bediscussieert dit in de eigen organisatie

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van .../.../... tot wijziging van de indeling van studiegebieden in opleidingen van het secundair volwassenenonderwijs en van de regelgeving betreffende de studiebekrachtiging, de organisatie van het opleidingsaanbod en de modulaire structuur van het hoger beroepsonderwijs en het secundair volwassenenonderwijs voor de studiegebieden ICT, mechanica-elektriciteit, hout en voeding

Brussel, ...

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Onderwijs,

Hilde CREVITS

